

Introductie: ontwikkelingslijnen in het werk van Jan Tamboer

Op 28 maart 2025 overleed dr. J.W.I. Tamboer. Jan Tamboer heeft een blijvende indruk achtergelaten op de terreinen van het bewegingsonderwijs, de filosofie van het menselijk bewegen en de sportfilosofie. Als docent, opleider, onderzoeker en denker wist hij generaties studenten en vakgenoten te prikkelen om stil te staan bij de fundamenteën van hun vakgebied. In dit nummer starten we met het eerste artikel over de bijdrage van Jan Tamboer voor het bewegingsonderwijs.

| Peter Heij, Ivo van Hilvoorde, Johan Steenbergen en Nico de Vos

Hoewel Tamboer veel heeft gepubliceerd, is er tot nu toe weinig aandacht besteed aan de samenhang en ontwikkeling in zijn werk. Met deze artikelenreeks brengen we daar verandering in. Vanuit verschillende fasen in zijn loopbaan worden de hoofdlijnen van zijn denken belicht. Daarbij putten we ook uit persoonlijke ervaringen met Jan Tamboer, als student, promovendus en als collega. Ieder van de onderstaande auteurs doet dat vanuit zijn eigen perspectief en tijdsperiode, al lopen die in de praktijk vaak in elkaar over.

Peter Heij beschrijft 'de vroege Tamboer': de jaren van studie aan de Christelijke Academie voor Lichamelijke Opvoeding (Calo) en de Interfaculteit Lichamelijke Opvoeding (IFLO), waarin de aandacht uitgaat naar de 'grondslagen en didactiek van het bewegingsonderwijs' (1966–ca. 1979). Peter Heij was ook betrokken bij Jan Tamboer als

student-assistent, student-bestuurslid van de vakgroep van Tamboer en als collega bij die vakgroep.

Daarna volgen we Tamboer in zijn academische middenperiode (ca. 1976–1989), waarin hij onderwijs verzorgt en onderzoek verricht aan de IFLO, later omgedoopt tot Faculteit der Bewegingswetenschappen (FBW). Hier ontwikkelt hij een relationeel gefundeerde 'bewegingshandelingstheorie' en werkt hij aan wat hij noemt 'de kinantropologie', filosofie van en over het menselijk bewegen. Deze periode wordt beschreven door Ivo van Hilvoorde, Tamboers opvolger aan de Faculteit der Bewegingswetenschappen.

Vanaf 1989 verlegt Tamboer opnieuw de koers. In deze latere fase ontwikkelt hij zich tot grondlegger van een academisch verankerde 'sportfilosofie'. In de periode vanaf 1989 richt hij zich samen met studenten van de

vakgroep Theorie en Geschiedenis der Bewegingswetenschappen (TGB) op verschillende thema's. Johan Steenbergen, Nico de Vos en Ivo van Hilvoorde waren als student, student-assistent en collega van Tamboer nauw betrokken bij deze ontwikkelingen. In dit deel neemt Johan Steenbergen, onder andere coauteur van Tamboer bij het boek *Sportfilosofie*, ons mee in de opkomst en doorontwikkeling van de sportfilosofie.

Het werk van Jan Tamboer heeft ook invloed gehad op gebied van later denken over lichamelijke beweging. Nico de Vos maakt duidelijk hoe diens relationele mensbeeld in de context van bewegingsonderwijs en bewegingswetenschappen kan worden verdiept en doorontwikkeld. Dat doet hij, meer fundamenteel, op basis van een hedendaagse filosofie van lichamelijke verbondenheid in bewegen en dans. De invalshoek is daarbij niet (kin)antropologisch, maar esthetisch-ontologisch.

Het werk en de publicaties van Tamboer inclusief invloed en doorontwikkeling ervan zijn goed te plaatsen binnen onderstaande indeling:

- Vorming, vakdidactiek en pedagogische praktijk (1970-1979);
- Bewegingswetenschappen (1): bewegingshandelingstheorie (1979-1991);
- Bewegingswetenschappen (2): sportfilosofie (1989-2018);
- Filosofie: relationeel mensbeeld in bewegen en dans.

Met deze reeks willen we recht doen aan het rijke en soms weerbarstige werk van Jan Tamboer. We hopen dat de artikelen uitnodigen tot herlezing, kritische reflectie en vooral tot een verdiepend gesprek over 'de zich bewegende mens' binnen uiteenlopende contexten. ●

Jan Tamboer heeft het didactisch analysemodel van Van Gelder geïntroduceerd in het bewegingsonderwijs